GAZETA KRAKOWSKA

Nro 104.

Z KRAKOWA DNIA 29 GRUDNIA 1819. ROKU WE SRODĘ

— *Z Krakowa.* —

W dalszym ciągu posiedzenia Seymu Rzeczypospolitey krakowskiey dnia 15 Grudnia 1819.

JW. Jakob Makolski Reprezentant z Gminy 2 M. Krakowa Członek Kommissyi Skarbowey, zabrawszy głos wniosł następne przedstawienie:

Podobało się Wam Prawodawcy poruczyć Nam ważne dzieło roztrząsania dochodów i wydatków publicznych. Chcąc godnie odpowiedzieć, zaufaniu Waszemu, które w Nas położyliście zaięliśmy się niezwłocznie dopełnieniem obowiązku naszego.

Idąc przyzwoitą do celu zamierzonego drogą, a maiąc na uwadze, że ilość dochodów publicznych z małą różnicą mimo inicyatywy Praw Skarbowych ta sama pozostanie, która dotąd była, gdy przystępowaliśmy do roztrząsania Budżetu na rok następny, na wstępie samym działań naszych, uznaliśmy za rzecz konieczną dla rożności zdań przedstawić Wam Szanowni Reprezentanci następną okoliczność, iż do powiększonych na rok następny wydatków tyczących się tak powiększenia pensyy niektórym Urzędnikom, iako też wydatków na reparacyie, budowli i tym podobne wydatki, Senat Rządzący podał inicyatywy w formach proiektu do praw, które Wy Szanowni Reprezentanci oddaliście nam wraz z Budżetem do dania opinii.

Gdy sposób ten postępowania iest zupełnie nowym, sprawił w Członkach Kommissyią Skarbową składaiących troskliwość nie na czczey zasadzoną formalności. W tem położeniu mniemali iedni, iż takowe inicyatywy iako proiekta do prawa, a zatem siedmią osmeni głosów w przypadku nieiednomyślności przyięte mi bydź muszą, drudzy zaś, że prostą tylko większość głosów iest potrzebna, ta zaś winienem namienić, że po zaciągnioney od JJWW. Delegowanych Senatorow informacyi, Senat Rządzący dla tego inicyatywy takowe do Budżetu, podał, aby o każdym wydatku w szczególe wiedział o woli Izby Reprezentacyyney, czyli na iego przyięcie lub modyfikacyia przystaie, aby nie znaydował się w podobnem iak roku

zeszłego położeniu, gdzie zmnieyszone samey tylko summy iakowego tytułu budżetowego niezliczone zrobiło trudności i niedogodności, gdy nie wiedziano do któżrey pozycyi to umnieyszenie zastosowane bydź miało, przytoczona, dopiero przyczyna, zaspokoiła wprawdzie troskliwość naszą, czyli była potrzeba podawania tych inicyatyw szczegołów Budżetu tyczących się, pozostało atoli to, co miałem honor powiedzieć, do rozstrzygnienia, czyli takowe inicyatywy prostą większością lub też siedmią osmemi głosów przyiętemi bydź maią; ia uważam i ani wątpić, iż inicyatywy takowe prostą tylko większością decydowanemi bydź winny. Albowiem inicyatywy takowe w żaden sposób nie mogą bydź uważane iako proiekta praw Skarbowych, lecz iako podania Senatu do układania Budżetu należące, które według art. 117 Statutu urządzaiącego, zgromadzenia polityczne dostatecznie rozróżniło, stanowienie zaś o szczegółach Budżetu należy wyłącznie do Izby Reprezentacyyney iak wyraźnie stanowi art. 30 Konstytucyi, a gdyby do takowych inicyatyw wymaganą była większość iaką Konstytucyia do stanowienia praw wymaga; naówczas sama Reprezentacyia ogołacałaby się z attrybucyy sobie służących, albowiem wydatek takowy raz w prawo zamieniony bez inicyatywy Senatu iużby nigdy zniesionym lub zmnieyszonym bydź nie mógł, że zaś attrybucyia takowa służy Reprezentacyi Narodowey odwołuię się nie tylko do powołanych dopiero artykułów Konstytucyi i Statutu Organicznego, ale nadto do nayłaskawszego oświadczenia Nayiaśnieyszego Cesarza Wszech Rossyy, Króla Polskiego, Protektora Rzeczypospolitey Naszey Dziennikiem Rządowym do wiadomości publiczney podanego tey treści, " iż konieczną iest attrybucyią Władzy Prawodawczey oznaczenie stosunków między dochodami publicznemi, a potrzebami kraiu i możnością Kontrybuentów, ta zaś attrybucyia oczewiście byłaby uroioną tylko, gdyby się określała na prawie oznaczenia wysokości poborów iakich spodziewać się można, nie wchodząc w rozbior koniecznych wydatków i bez Władzy zmnieyszenia tamtych kiedy okoliczności pomyślne dozwoliłyby ostatnich. " — Odwołuię się nakoniec do postanowienia Kommissyi Organizacyyney w Dzienniku Nr. 38 umieszczonego, iż sam tylko pierwszy Budżet i dodatkowe do niego odnoszące się postanowienia Kommissyi iako Prawo uważane bydź maią, z czego naturalnie wypływa, iż następne Budżety przymiotu takowego mieć nie mogą. Niechay będący przeciwnego zdania raczą się zastanowić, iż wymagaiąc siedmiu osmych części do każdey inicyatywy Budżetowey, gdyby na ieden rok może ochronili Skarb od iakiego wydatku, czyby na zawsze nie zdziałali większey niedogodności dla dobra publicznego, przeciwnie zaś iak iuż wyżey powiedziałem niech uważą, iż następna po nas Reprezentacyia, uznawszy iaki wydatek przy nowym rzeczy stosunku mogący się stać niepotrzebnym sama go znieść lub zmnieyszyć mocną będzie.

JW. Delegowany Senator Kucieński popieraiąc właściwe przesłania przez Senat szczególnych inicyatyw do odmian w Budżecie, odczytał Reskrypt Kommissyi Organizacyyney z d. 20 Lipca r. 1818 ia-

ko dodatek do art. 130 Statutu służący, którym wyraźnie taki rodzay postępowania wskazany, dowodził następnie, iż decyzyia tych proiektów iako w materyi dotyczącey się Budżetu większością głosów z art. 231 Statutu nastapić winna. — JW. Repr. Soczyński przymawiaiąc się dowodził roźnicę decyzyi Budżetu z względu na przedstawioną zmianę 1go Budżetu przez Kommissyią Organizacyyną ustanowionego, któren iako trwaiace prawo w zmianie za incyatywą Senatu ⅞ częściami decydowan m bydź winien; co zaś do zmiany Budżetu zeszłego roku, dowodził JW. Repre entant, iż w tym względzie nie potrzebne są inicyatywy Senatu, i tez tych Izba na opinią Kommissyi Skarbowey większością głosów decydować ma Prawo. — Tegoż zdania był JW. Repr. Lipczyński, przywodząc nadto, iż przez dopuszczenie potrzeby z strony Senatu szczególnych inicyatyw do wydatku, Kommissyia Skarbowa aczkolwiek znayduie pozycyie niezgodne, bez inicyatywy Senatu nie mógłaby działać na dobro kraiu. — JW. Marszałek z względu powyższych wniosków oświadczył Izbie Prawodawczey, iż porządek wprowadzenia szczegółowo inicyatyw Senatu do zmiany w Budżecie iest oparty na wyraźnym Reskrypcie Kommissyi Organizacyyney z d. 10 Lipca r. 1818 decyzyia zas tych proiektów z względu na art. 131 Statutu prostą większością następować winna. — Potem przedstawiony został Izbie Prawodawczey proiekt do prawa tyczący się podwyższenia pensyi Buchaltera kassy główney, lecz gdy zaszły spory w tem, czy ma bydź prostą więkowścią głosów lub też siedmio osmemi częściami głosów decydowanym, JW. Marszałek zawiesiwszy rozwagę Izby Prawodawczey, oświadczył doniešć całą okoliczność Senatowi pod decyzyią. — Nakoniec JJWW. Reprezentanci Piekarski i Słotwiński, czytali uwagi względnie zmiany Statutu urządzaiącego Szkoły początkowe, które do Senatu odesłane.

Na dziewiątem posiedzeniu Seymu d. 16 Grudnia 1819 na wniosek JW. Reprezentanta Kozłowskiego postanowionem zostało ogłoszenie drukiem mowy JW. Reprezentanta Hrabi Stadnickiego, co do formy głosowania nad Budżetem w przeszłym Numerze Gazety umieszczoney. Po czem Sekretarz Seymowy odczytał odpowiedź Senatu Rządzącego na przedstawioną wątpliwość w decyzyi Budżetu, w którey odpowiedzi Senat robiąc roźnicę między Budżetem przez Kommissyią Organizacyyną postanowinnym i za trwaiące Prawo uznanym, a przydatkami, które Senat corocznie przy proiektach do Budżetu wnosi, znayduie potrzebę, oświadczył, iż te inicyatywy, które tyczą się zwiększenia, zmnieyszenia lub zupełnego uchylenia pozycyi, słowem zmiany w pierwszym Budżecie przez Kommissyią Organizacyyną postanowionym, winny bydź decydowane ⅞ częściami głosów. Inne zaś wszelkie propozycyie nowych posad lub onych uchylenia tyczące się, a nie maiące związku z pierwszym Budżetem przez Kommissyią Organizacyyną postanowionym, iako stosuiące się do urządzenia rocznego Budżetu prostą większością przechodzić maią.

Następnie zaięła się Izba Prowodawcza decyzyą wniosków tyczących się uregulowania Listy kandydatów na urzędy

od wolnego wyboru Reprezentacyi zawisłych.

W końcu czytali JJWW. Reprezentanci wnioski swe: JW. Bielecki Reprezentant z Gminy IIIciey Miasta Krakowa co do uwolnienia od opłaty rogatkowey fur z materyiałem budownym z Miasta prowadzonym, JW. Leon Rudowski Reprezentant z Gminy Okręgowey Mogiła co do Prawa głosowania na zgromadzeniach Gminnych Dzierżawców wiecznych, wnioski te odesłano do Senatu.

Na dziesiątem posiedzeniu Seymu, Sekretarz Seymowy czytał nadeszłe od Senatu proiekta do Praw: 1szy tyczący się zabezpieczenia funduszu kościelnego na przypadek zeyścia Beneficyantów—2gi w względzie sprzedarzy spustoszałych domów Akademickich. Proiekta te odesłano po opinią do kommissyi Prawodawczey. — JW. Repr. Kozłowski przymawiaiąc się uczynił wniosek, ażeby przez dzień iedon przynaymniey proiekt każdy przed kommunikacyą kommissyom Seymowym mógł pozostać w deliberacyi, z tego powodu, iż gdy po opiniiach kommissyi Seymowych nie wolno iuż czynić modyfikacyy proiektu lecz tylko wprost za przyięciem lub odrzuceniem proiektu należy ograniczać rozwagę swą, zostawienie wprzód proiektu w deliberacyi postawi każdego Reprezentanta w możności przedstawienia uwag iakie z dobrem kraiu znaydzie. JW. Marszałek w odpowiedzi na powyższy wniosek, oświadczył, iż gdy żadna z kommissyy Seymowych nie zwraca skwapliwie proiektów z opiniami iakiem pozostaie dostateczny czas każdemu z JJWW. Reprezentantów do udzielenia swych uwag kommissyom, które korzystaiąc z tych, połączą ie z swą opiniią i przez to tem bardziey wyiaśniony każdy szczegół przedstawiony zostanie pod decyzyą Izby Prawodawczey.

JW. Repr. Słotwiński z względu, iż Art. 10 konstytucyi udziela Izbie Prawodawczey Prawo oskarżenia dwoma trzeciemi częściami głosów wszelkich Urzędników publicznych o kradzierz grosza publicznego, zdzierstwo albo nadużycie w sprawowaniu powierzonych im Urzędów obwinionych, a ani rozwinięta konstytucyia, ani kodex karny dotąd obowięzuiący i nowe zasady do Prawodawstwa kryminalnego przez Nadzwyczayny Seym Prawodawczy, nie oznaczaią co się ma rozumieć przez *zdzierstwo i nadużycie władzy Urzędu konstytucyynego*, podał w tym względzie proiekt do Prawa oznaczaiący czyny powyższych występków. JW. Reprezentant Mąkolski z względu tego wniesienia odczytał Artykuł 12 konstytucyi, podług którego ułożenie kodexów Prawodawstwa Cywilnego i kryminalnego należy do komitetu Prawodawczego w tym celu przez Seym iuż wybranego, a zatem oddzielne wprowadzenie proiektu przed ukończeniem dzieła komitetu Prawodawczego iest zawczesne. JW. Reprezentant Słotwiński popieraiąc swoy wniosek, odwołał się do sposobu postępowania komitetu Prawodawczego w redakcyi kodexów, któren idąc porządkiem Artykułów dotąd obowięzuiących kodexów, te tylko stosuie do zasad przez Seym uchwalonych, a przeto gdy ani w kodexie dotąd obowięzuiącym, ani w zasadach do Prawodawstwa kryminalnego nie są oznaczone zbrodnie zdzierstwa i

nadużycia Urzędów konstytucyynych, oznaczenie tych na teraz iest potrzebne, ile że nie komitet Prawodawczy, lecz każde Zgromadzenie Reprezentantów ma Prawo oznaczenia zasad do Prawodawstwa, a rozwinięcie tych należeć będzie do komitetu. JW. Reprezentant Mąkolski dowodził następnie, iż obawa JW. Reprezentanta Słotwińskiego iest zawczesną, bo dopiero ukończone dzieło przez komitet Prawodawczy wskazać może potrzebę iego proiektu, w którym, ze się znaydować będą w mowie będące zbrodnie, utwierdza obięty kodexem dotąd obowiązującym Rozdział o *nadużyciu Urzędowey władzy*, ten albowiem Rozdział, że oznacza występki z konstytucyi do oskarżenia przed Seym należney, okazuie definicya na czele Rozdziału umieszczona w wyrazach: " *Iż kto powierzoney sobie władzy z Urzędu tak na złe używa, iż komu szkodę wyrządza, ten czyliby chęcią własnego pożytku czyli dla inney iakiey namiętności i pobocznego celu do tego skłonił się, przez takowe złe swey władzy użycie dopuszcza się występku.* „ Podobnież utrzymywał JW. Delegowany Senator Kucieński, ile komitet Prawodawczy z Artykułu 12 konstytucyi do ułożenia nowych kodexów wybrany, w układaniu tych obowiązany stosować się do mieyscowości, okoliczności i ducha mieszkańców, a tak załatwi i szczegóły zbrodni konstytucyą obięte. JW. Rep. Kozłowski przymawiając się był tego zdania co JW. Reprezentant Słotwiński w służącey Izbie Prawodawczey wolności stanowienia przed ukończeniem kodexów z strony komitetu Prawodawczego częściowych uchwał ściągaiących się do Prawodawstwa, do wniesionego iednak projektu uczynił uwagę iż ten będąc ogólny w oznaczeniu występków nadużycia Urzędu, postawiłby Sędziów w kollizyi z konstytucyą, która zaręcza niepodległość zdania Sędziów. JW. Marszałek z względu powyższych wniosków oświadczył, iż przedstawienie JW. Reprezentanta Słotwińskiego przesłane będzie Senatowi dla udziału komitetowi Prawodawczemu, któren z uwag tymże obiętych korzystać będzie. JW. Repr. Rudowski ponowił przedstawiany na poprzedzaiących Seymach proiekt względem zniesienia podatku subsydium Charitativum przez niektóre tylko wsie opłacanego, wywodząc dowodnie w głosie swym niesprawiedliwość tego podatku w uciążeniu nieproporcyonalnym niektórych tylko włościan. JW. Delegowany Senator Morbitzer przymawiaiąc się, dowodził potrzebę porównania podatków w proporcyonalnym onych rozkładzie, ile co do podatku subsydium Charitativum przez JW. Rudowskiego do zniesienia przedstawionego, ten może bydź zastąpionym przez podwyżkę z regulacyi dymów w mieście Krakowie wynikłą, lecz iak niezgodnym iest z sprawiedliwością kosztem innych mieszkańców kraiu robić ulgę drugim, to tem więcey utwierdza potrzebę spiesznego porównania w podatkowaniu. JW. Marszałek zawiadomił JW. Reprezentanta Rudowskiego, iż Senat Rządzący uznaiąc niesprawiedliwość podatku subsydium Charitativum przesłał Inicyatywę do zniesienia onegoż łącznie z proiektem do zaprowadzenia podatku od rzezi bydła, proiekt zatem przedstawiony przez JW. Reprezentanta Rudowskiego udzielony zostanie kommissyi Skarbowey,

Gdy iednak JW. Reprezentant Rudowski przy przymówieniu się JW. Reprezentanta Kozłowskiego obstawał, ażeby odesłanie proiektu do Senatu nastąpiło, z tego powodu, iżby na przypadek nieprzyięcia proiektu do zaprowadzenia podatku od rzeźi bydła połączony z tym proiekt zniesienia subsydium Charitativum nie pozostał bez skutku. IW. Marszałek polecił kancellaryi Seymowey wygotowanie drugiego Exemplarza proiektu z strony JW. Reprezentanta Rudowskiego wniesionego dla udziału tak Senatowi iako i kommissyi Skarbowey.

Dalsze głosy w następnym Numerze Gazety.

Leon Chwalibogowski,
Sekretarz Seymowy.

Z Warszawy d. 21 *Grudnia.*

Wypis z Protokułu Sekretaryiatu Stanu Królestwa Polskiego.

Z Bożey *Łaski.*

M Y A L E X A N D E R I.

Cesarz Wszech Rossyy Król Polski &c. &c. &c.

Na rapport ukochanego Brata Naszego Wielkiego Xcia Konstantego Naczelnego Wodza woyska Naszego Królestwa Polskiego:

Zważywszy nieuchronną potrzebę zapełnienia zwykłego ubytku iakiego doznały w ciągu ubieżonego roku rozmaite tegoż woyska korpusy, tudzież zastąpienia liczby ludzi mogących uzyskać uwolnienia bądź z powodu upłynionego czasu ich służby, bądź też dla wieku ich, słabości zdrowia, lub innych prawnych powodów, iako to spadków, opiek, i tym podobnych; postanowiliśmy i stanowiemy, co następuie:

Art. 1. W celu utrzymania woyska Naszego Królewsko-Polskiego na rok 1820, w komplecie stopy pokoiu, wybranem będzie poczynaiąc od 1 Listopada roku bieżącego na całey rozciągłości Królestwa, cztery tysięce pięćset rekrutów z rzędu popisowych.

Art. 2. Zaciąg ten uskutecznionym będzie, wedle prawideł obiętych postanowieniami Naszemi o zaciągu, z dat $\frac{4}{17}$ Października 1816, i $\frac{17}{29}$ Listopada 1819.

Art. 3. Wykonanie ninieyszego postanowienia Naszego, które w Dzienniku Praw ma bydź umieszczonem, Kommissyi Spraw wewnętrznych i Policyi i Kommissyi Woyny polecamy.

Dan w Warszawie d. $\frac{26 \text{ Września}}{8 \text{ Październi.}}$ 1819 r.

(podp.) *ALEXANDER.*
Minister Spraw Wewnętr: i Policyi
(podp:) T. *Mostowski.*
przez Cesarza i Króla,
(L.S.) Minister Sekretarz Stanu
(pod.) *Ig. Sobolewski.*
Zgodno z Oryginałem:
Minister Sekretarz Stanu
(pod.) *Ig Sobolewski.*
Zgodno z oryginałem
Radca Sekretarz Stanu, Jen: Prądy
(podp.) *Kossecki.*

Nayiaśnieyszy Cesarz i Król JMość Dekretem swym z dnia $\frac{1}{13}$ Listopada r. b raczył nayłaskawiey mianować

PP. Augustyna Karskiego, Sekretarza Jeneralnego Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi.

— Hańkiewicza Sekretarza Jeneralnego Kommissyi Rządowey Sprawie-

dliwości, Jana Wołowskiego, Sekretarza w Radzie Stanu, Referendarzami Stanu nadzwyczaynemi.

Z Paryża d. 11 Grudnia.

Od kilku dni słucha Król Mszy w swoich pokoiach. D. 10 o godzinie 8 w wieczór przyiął w sali tronowey wielką deputacyią od izby parów. Kanclerz iako prezes izby oddał Królowi adress, który był podług zwyczaiu odpowiedzią na mowę Królewską. Co do zaburzeń wyrażono w nim: "Dla czegoż ieszcze podczas wzrastaiącego szczęścia przerywać maią obawy spokoyność i bezpieczeństwo ludu, który iedynie spokoyności pragnie? Mniemania, które państwa obalały, ożywiaią się znowu i zagrażaią urządzeniom, które zarówno tron i wolność wspieraią. Nayświętsze przedmioty, równie iak NN. Osoby nie są przeciw zapamiętałem ich zamachom zabezpieczone. Czas iuż, aby położyć koniec zuchwałości kilkunastu osób. Wszystko wymaga nieodzownego utrzymania konstytucyi, którą wdzięczna Francyia od swoiego Króla odebrała i która iey byt iako narodu zaręcza. Izba parów uznała iuż podczas uroczystego zdarzenia, okazuiąc swoie przywiązanie do konstytucyi, na którey nasza potęga i nasze nadzieie polegaią, iż N. Nadawcy konstytucyi przynależy prawo podawania wszystkich potrzebnych środków do rozwinięcia konstytucyynych naszych urządzeń. Oświadczyłeś, N. Panie, iż powołaniem iest Twoim zamknąć przepaść rewolucyyną. Pysznimy się, iż należąc do wysokiego tego powołania, możemy razem z W. K. Mcią pokonać wspólnego nieprzyiaciela, anarchią, i wszystkiem interessom, które nam konstytucyia zaręcza, nadać zupełne bezpieczeństwo, iakiego ogólna szczęśliwość wymaga. Tobie, N. Panie, winna będzie Francyia szlachetne urządzenia, które opieraiąc się na świętości praw własności, równie będą trwałemi iak sprawiedliwość i godnemi Monarchy, który po dwakroć nadał nam pokóy i wolność." — Monarcha odpowiedział na ten adress iak następuie: "Z naywiększem ukontentowaniem przyymuię wyrazy uczuciów izby parów. Nadewszystko cieszy mnie iey postanowienie wspierania moich zamiarów. Przez to połączenie myśli i działań uda nam się pewnie zasłonić oyczyznę przeciw wszelkim niebezpieczeństwom, i zapewnić moiemu ludowi skarb wewnętrzney spokoyności, którą aż do tey chwili miałem szczęście mu ziednać."

Nowy Minister woienny, Margr. de Latour-Maubourg, wykonał d. 8 na zgromadzeniu rady Ministrów przysięgę, i zaiął pałac swoiego Ministerstwa. Pierwsze podpisane przez niego rozporządzenie Królewskie tycze się mianowania P. Perceval jeneralnym sekretarzem Ministerstwa woiennego na mieyscu P. Cassaing.

Rząd zakupił dwa sławne obrazy Davida, porwanie Sabinek i przeprawę Termopilską, które maią bydź w galeryi pałacu Luxemburg umieszczone.

Przywołanie wygnańców nie ma bydź dziennikiem praw ogłoszone, ale tylko za oddzielnemi paszportami powracać maią.

P. Houbigant wymyślił nowe obrazki na karty, które maią z sobą związek i wystawiaią nayważnieysze epoki dzieiów Francuz-

kich, oraz ubiory, oręż, sprzęty i nawet pismo każdey epoki.

W Oleron, kobieta za pierwszem połogiem urodziła 4 dzieci. Matka i dzieci żyią.

P. Blampin w Marssylii odkrył d. 28 Listopada o godzinie 5 z rana nowego kometę, którego tylko przez szkło dostrzedz można. W temże mieście d. 29 Listopada zapaliła się przez zagrzanie zamoczona bawełna. Pożar byłby się mógł stać niebezpiecznem, gdyby niebył zawczasu postrzeżony i przygaszony; iednak spaliło się za 12,000 Fr. bawełny.

Zastępca prezydenta w Brest, P. Kernadet, został z urzędu złożony, ponieważ przeciw przepisom ustaw sprzeciwiał się małżeństwu między protestantem i katoliczką.

Król z podanych przez izbę deputowanych kandydatów mianował prezesem tey izby P. Ravez, poczem izba d. 8 przystąpiła do obrania 4 zastępców prezesa i sekretarzów.

Z Madrytu d. 30 Listopada.

Jeneral Hr. Calderon, naczelny Wodz wyprawy Kadyxkiey, wydał niedawno rozkaz dzienny, w którym wyraził: — " Przeszkody, które cel i odpłynienie woyska wyprawy dotąd wstrzymały, iuż po większey części ustaią; w krotce znaydzie więc woysko sposobność do okazania swey odwagi i okrycia się chwałą. Ameryka stanie się w krotce widowiskiem, na którem woiownicy Hiszpańscy okazać będą mogli swoią waleczność, przywiązanie do Króla i swoy patryiotyzm. „ — Rozłeżone w rożnych okolicach woyska ściągane już są do kupy, i spodziewaią się, że po nowym roku będą mogły wsiąść na okręty. Ubyli żołnierze bądź przez śmierć, bądź przez ucieczkę zastąpionemi bydź maią z innych liniiowych pułków, tak iż liczba do wyprawy przeznaczonego woyska wynosić ma 25,000 ludzi.

Królowa nasza wstawia się gorliwie za wygnańcami i zgadza się w tey mierze z zdaniem wielkiey Kastylıyskiey rady, która względem tak zwanych liberalistów tak się tłumaczy: " Dotąd trudniliśmy się tylko Hiszpanami, którzy znaydowali się w służbie przywłaściciela. Lecz teraźnieysze rozporządzenie Krolewskie obeymuie i liberalistów, którzy niesłużyli wcale przywłaścicielowi, owszem oręż przeciw niemu podnieśli, i liczą pomiędzy sobą mężów doświadczonego patryiotyzmu. I chociaż poźniey popełnili błędy, niemniey iednak zasługuią na dobroczynne przebaczenie i łaskę Królewską. „

Z Stambułu d. 15 Listopada.

List z Alexandryi w Egipcie pod d. 30 Września zawiera między innemi co następuie: — " W wyższym Egipcie powyżey prowincyi Esne odkryto oprocz wynalezioney dawniey kopalni siarki, także kopalnie żelaza i ołowiu, z których ostatnia ma bydź bardzo obfita. Basza Egiptu Mohamed Ali wysłał tamże kilka osob dla wyszukania od kilku wieków zaniedbanych kopalni złota i szmaragów. Tenże Basza wyznaczył 100,000 piastrow nagrody za wynalezienie węgli kamiennych, gdyż zaczęna w Egipcie drzewa brakować. Roboty około wielkiego kanału z Rozety idą z wielkim pośpiechem, i spodziewaią się, że za 20 dni będzie mogła bydź do niego woda z Nilu wpuszczona.

Przy zaczenaiącey się prenumeracie na Gazetę Krakowską od 1go Stycznia 1820 uprasza Redakcyia Łaskawych Czytelników o wczesne się zgłaszanie.

DODATEK
DO Nr. 104.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 29 GRUDNIA 1819 ROKU WE SRODĘ

Z Londynu d. 10 Grudnia.

Nowe bille z powodu grożącego niebezpieczeństwa przechodzą szypko, w obu izbach parlamentu i iak tylko przyięte zostaną, będą zaraz Xciu Rejentowi do zatwierdzenia podane.

D. 6 w wyższey izbie stanęła rodzina Fitzgerald, składaiąca się z Edwarda Fitzgerald i dwoch iego siostr, dla ponowienia przysięgi wierności po zdięciu z niey przez Xcia Rejenta plamy oyca. Potem odczytany powtórnie został bill przeciw pismom buntowniczem, który po nieiakich złagodzeniach odesłany został pod rozwagę kommissyi. — D. 7 oddał Lord Holland izbie prośbę od miasta Londynu przeciw nowem billom. Nastąpiło potem trzecie odczytanie billu względem zabierania broni po uczynionych uwagach przez Hr. Darnley i Lorda Erskine przeciw surowości nocnego po domach szukania, a Lorda Holland względem gatunku broni. Lord Sidmouth oświadczył, iż rozumie się każdy gatunek broni, skoro zdaiący zaprzysięże, iż w ręku posiadacza iest niebezpieczny. Na zapytanie Lorda Holland: czyli rozumiane tu są i działa? nastąpił śmiech powszechny. Lecz Lord Sidmouth odpowiedział poważnie, że i działa należą do szkodzącey broni. — Bill względem cwiczeń robienia bronią został także po 3ci raz odczytany. Tak temu billowi, iak i innym sprzeciwiało się wielu Lordów.

Izba niższa trudniła się wyłącznie temiż przedmiotami. Naypierwey billem przeciw buntowniczem zgromadzeniom, do którego przydano niektóre warunki i złagodzenia, iako to: 1) Zgromadzenia nie odbywaiące się pod gołem Niebem, nie podlegaią ninieyszemu ograniczeniu; 2) Osoby nie należące do parafii, w którey odbywa się zgromadzenie, a oddalaiące się za ostrzeżeniem, nie podlegaią winie. 3) Osoby maiące w inney parafii własność, mogą się i w drugiey na zgromadzeniu znaydować; 4) Ninieyszy bill iest tylko czasowy i na 5 lat obowiązuiący. — P. Tierney winna Anglii, że ten bill czasowym tylko będzie P. Buxton chciał, aby rozciągał się tylko do 3 lat, ale nie utrzymał się iego wniosek. — Su

posiedzeniu d. 8 odczytane powtórnie były bille przeciw cwiczeniom robienia bronią i buntowniczem zgromadzeniom. Spieszne to odczytanie nastąpiło z powodu doniesienia P. Wortley, że w Jorkshire pomnażaią się coraz bardziey nocne cwiczenia w robieniu broni, i że tam nie taią się, iż nim 14 dni upłynie, ważny krok musi bydź zrobiony. Z tego nawet względu nowy Lord namiestnik zachodniego hrabstwa Iork, Lord Lascelles, poiechał tam spieszno i idzie tam wiele woyska. Na zapytanie P. Tierney czyli ta wiadomość iest prywatna lub urzędowa, przyrzekł Lord Castlereagh złożyć izbie ostatniego gatunku dowody. P. Tierney zezwolił zatem na przyspieszenie przyięcia podanych billów.

D. 9 wszczęły się znowu w wyższey izbie żywe spory względem billu przeciw pismom potwarczem. Chciano na nowo, aby był złagodzony. Lord Ellenborough mienił bydź pismem potwarczem, które nastaie przeciw powadze Króla, Rządu i obu izb parlamentu, lub usiluie lud nakłonić do odmienienia nieprawnym sposobem dotychczasowych ustaw, i żądał aby te wyrazy były do billu dołączone, na co po długich sporach zezwolono. — W niższey izbie dnia tego mówił P. Bennet o smutnem stanie miast rękodzielnych i podał swóy wniosek. P. Baring wyraził między innemi, iż codziennie mnostwo pieniędzy wychodzi z kraiu na zakupienie obcych papierów, co zapewne dzieie się z obawy buntu. P. Ellice wymienił nawet niektórych Lordów, którzy w porozumieniu będąc z Ministrami, papiery swoie tuteyszego banku sprzedaią, co iest bardzo gorszącym przykładem i pomnaża bardziey obawę. — Do izby niższey wniesiona także została prośba od miasta Londynu przeciw nowem billom Do teyże izby wniosł Lord Sefton od 20,000 mieszkańców Liwerpoolu podpisaną prośbę, a Lord Lowther drugą od Westmoreland o dochodzenie zaszłych w Manszestrze zdarzeń. Obie lubo nie bez żywych sporow przyięte zostały. — Dotychczasowe posiedzenia parlamentowe nie były nigdy krótsze nad 12 godzin.

Słychać, iż po Swiętach Bożego narodzenia wniesiony do parlamentu zostanie rozwód Xcia Rejenta. P. Lambton zamyśla w tymże czasie wnieść zmianę w dotychczasowey reprezentacyi kraiowey. Chce aby izba niższa na krótszy czas, nie na 7 lat była obierana i corocznie cząstkowo odmieniana, i aby do obioru reprezentantów należeli wszyscy posiadacze lenności i właściciele.

Znany Cobbett przybył do Londynu i tuteysi reformatorowie dali dla niego w piątek w gospodzie koronney wielki obiad, na którem pito zdrowia: "Pomyślność przedsięwzięcia połączenych! Nowego Iorku! Admirała Cochrane! Południowo Amerykańskich patryiotów!„ Wszystkie te zdrowia spełniane były wodą. Hunt i około 600 osób znaydowało się na tym obiedzie. Cobbett oświadczył w długiey mowie, że dla tego wykopał i przywiozł z sobą kości Paina, że pogrzebane były nie w poświęceney ziemi, a polityczne iego zasady zasługuią przecież na uszanowanie. Co do religiynych zasad Paina, tych wcale nie pochwala.

Z Manszestru, Preston i Carlisle nadchodzą ciągle zatrważaiące doniesienia; ciągle odbywaią się woyskowe cwi-

czenia w tych okolicach. W pierwszem mieście chodzą nawet reformatorowie uzbroieni po ulicach. Uwięziono tam wiele osób, które piki robiły.

D. 6 odbyło się także w Covent-Garden zgromadzenie ludu, dla uchwalenia do parlamentu przełożenia przeciw nowem billom. P. Burdett był głownym mowcą. Zgromadzenie nie było liczne. Przy kończeniu się zgromadzenia przybyło na nie kilkunastu reformatorów. Jeden z nich przyniosł powalaną czarną chorągiew, na którey nad trupią głową i kościami był czerwony napis: "Pomrzeymy iako mężże, ażebyśmy iako niewolnicy nie byli zaprzedanemi!,, Nakoniec chorągiew poszarpano na kawałki, a niesący ią zaledwo uciekł, ponieważ go wzięto za szpiega rządowego.

Hunt odprawił także wczoray na Smithfield zgromadzenie, ale w cale nie było liczne. Watson chciałby także był zwołać zgromadzenie, ale siedzi ieszcze w więzieniu.

W hrabstwie Galway w Irlandyi przyszło między woyskiem i oddziałem niechętnych do potyczki, przyczem kilku ludzi poległo i kilku było ranionych.

Zamek Chester, w którym znayduie się do 40,000 broni, został przeciw napadowi reformatorów zabezpieczony. — Do pólnocnych okolic idzie wiele woyska z ostremi ładunkami.

Czarne chmury, wyraża Niemiecki tuteyszy tygodnik, ściągaią się ze wszystkich stron na polityczny horyzont kraiu tuteyszego, i lubo zawsze byliśmy tego mniemania, że dotychczasowe zaburzenia ludu potrafi Rząd przez mądre środki przytłumić, zaczenamy się iednak lękać, aby nie przyszło do scen okropnych. Pragniemy bardzo, aby nasze mniemanie było mylne!

Pomimo tak niepomyślnych widoków nie spadaią iednak tak bardzo publiczne papiery, iakby się obawiać należało. Bankowe bilety, które przed 2 miesiącami stały 219 za sto, dziś stoią 211.

Pisma Amerykańskie donoszą, iż w Angusturze zaszła rewolucyia. Podczas kiedy Prezes Rządu Wenezueli Bolivar zwycięża w Nowey Grenadzie, Vice-Prezes Zea złożony z urzędu i Prezesem obrany został znany z okrucieństw i surowości Jenerał Arismendi, przez co zdaie się nawet i Bolivar swoiego urzędu bydź pozbawionym. Też pisma dodaią, że wódz ten ma tylko bydź 20 godzin drogi od Kartageny oddalony, że wszystkie miasta w Nowey Grenadzie iemu się poddały, i że 5000 ludzi z woyska Królewskiego do niego przeszło.

Naywiększe stopnie Zimna

Dnia 23 Grudnia	r. b.	Stopnie	Zimna	6,4
— 24	—	—	—ciepła †	0,4
— 25	—	—	—zimna—	6.6
— 26	—	—	—ciepła †	0,4

Dnia 27 i 28 Grudnia 1819.
Cena zboż rożnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.	4. Zł.	gr.
Pszenicy	14	—	13	15	13	—	12	—
— Zyta	8	15	8	—	7	20	7	15
— Jęczmienia	6	15	6	—	5	20	5	—
— Owsa	4	15	4	10	4	6	4	—
— Jagieł	17	—	16	—	15	—	14	—
— Grochu	8	—	7	15	7	—	6	15
— Rzepaku	19	—	18	15	18	—	17	—

Cena Zboża
W Warszawie d. 21 Grudnia.

Korzec	Pszenicy	od Złp.	15	do	24.
— —	Żyta	— — —	11	—	15.
— —	Jęczmienia	— —	8	—	14.
— —	Owsa	— — —	8	—	9.
— —	Grochu	— —	11	—	14.

Cena Zboża
W Gdańsku d. 17 Grudnia.

Łaszt 30 Korcy wynoszący.

Pszenicy	od Złp.	580	do	800.
Żyta	— —	400	—	440.
Jęczmienia	— —	300	—	360.
Owsa	— —	260	—	320.
Grochu	— —	500	—	540.

Bieg Pieniędzy
W Krakowie d. 27 Grudnia.

	Złp.	gr.
Czer. Zł. Holl: monetą Courant	19	[illegible]
— detto Cesarski . — —	19	6
Fryd. Pruskie . . . — .	34	—
Luidor . . . . — .	30	—
20to frankowy . . . . . — .	30	—
Szeiny Wiedeńskie za 100 — .	232	—
Złoty ryński Szeinami . — .	1	22.

DONIESIENIA

W dniu 30 Grudnia 1819 r. o godzinie 10 przed południem w Krakowie przy ulicy Franciszkańskiey pod L. 221 w Kancellaryi Komornika odbędzie się sprzedaż w drodze exekucyi naczynia miedzianego i sprzętów domowych. — Tegoż dnia po południu o godzinie 2 dochody z wyszynku trunków w domu pod L. 505 przy ulicy Floryańskiey sprawowanego do P. Kaczkowskiego należącym na rok ieden także w Kancellaryi Komornika wydzierżawione zostaną. Dan w Krakowie d. 27 Grudnia 1819 r.

Kawecki, Kom. Sąd.

Poleca się Prześwietney Publiczności przybyły do Krakowa z Paryża Ogrodnik z znacznym zbiorem rzadkich roślin, iako to: — Camelia z podwoynym kwiatem, Paonia arborosa, Metrosaideros, Cadmia, Andromeda, Azelea, Pitosporum, drzewko kwitnące żołto, Magnolia, Snieżnik z kwiatem rożowym, takiż z żołtym, Hortensyia z kwiatem żołtym, wiele gatunków Rododendrum i innych podobnych, 4 gatunki Róż kolczastych z podwoynym kwiatem, 23 gatunki innych nader rzadkich Róż, wiele gatunkow cebulek kwiatowych. Wszystkie te rośliny znayduią się w stanie nayleps zym i sprzedawane są po nader miernej cenie. — Właściciel ich zabawi tu 8 dni i mieszka w domu zaiezdnym JP. Knotza pod Królem Węgierskiem przy ulicy S. Jana pod N. 460.

Lubo w Mcu Wrześniu b. r. do publiczney wiadomości podano było, iż Węgli kamiennych z Kopelni w Tenczynku, cena zmnieyszoną została tak: że korzec węgli dawniey Złp. 2 kosztuiący za Złp. 1 gr. 18 sprzedawany bydź miał; iednakowoż Dyrekcyia Ieneralna Górnicza w Hrabstwie Tenczyńskim przez J. W. Hr. Poteckiego ustanowiona celem powiększenia, sprzedaży tę Prześ. Publiczności ogłasza dogodność, iż od dnia 1 Stycznia 1820 węgli kamiennych grubych w nayleps zem gatunku korzec po Złp. ieden gr. sześć tu w mieyscu sprzedawany będzie.

W Tenczynku d. 20 Grudnia 1819.

Fridrich Rieth.

Dzierżawca Cegielni i pieców wapiennych pod Przegorzałami przy Krakowie, ma honor zawiadomić szanowną Publiczność Miasta Wolnego Krakowa i iego Okręgu, iż z Cegielni teyże na żądanie każdego Obywatela za naypomiernieyszą cenę, wapna skalistego naydokładnieу wypalonego, bądź z odwozem ile w porze zimowey i dobrey drodze, bądź bez odwozu sprzedać i odstawić natychmiast iest gotów, zaręczaiąc za akuratność miery i dobry gatunek tego Fabrykatu. Każdy więc z Obywateli celem ułożenia się względem odstawy i ceny tego przedmiotu, zgłosić się raczy do Kamienicy na przeciwko Odwachu w Rynku Krakowskim pod Nrem 264, gdzie w tem względzie natychmiast zainformowanym będzie.